De geschiedenis van Schaakclub *Van der Linde*

Titus Ensink

Schaakclub *Van der Linde* werd opgericht in Winschoten op 4 okt. 1874.

Voordat de club werd opgericht werd er natuurlijk wel geschaakt in Winschoten. Zo bepaalde het reglement van de Winschoter sociëteit *De Harmonie*, opgericht in 1809, dat de directie van de sociëteit zorg moest dragen voor de aanwezigheid van "vuur, licht, pijpen, een schaakspel, een damspel en twee dagbladen". Schaken stond daar aanvankelijk in het teken van het sociëteitsleven en werd nog niet beoefend omwille van zichzelf.

Maar in clubverband georganiseerde sportbeoefening kwam in Winschoten in de negentiende eeuw langzamerhand wel op gang. Het eerst was dat het geval met *zwemmen*: in 1857 werd een zwemvereniging *Winschoter Bad-Sociëteit* opgericht, met notabelen als leden, die in de zomer in de Pekel A een badvlot exploiteerde. De volgende sportclub die werd opgericht is onze schaakclub, in 1874, waarna twee gymnastiekverenigingen volgden: *Allebé* in 1881 en *Bato* in 1882 (*Allebé* was alleen open voor gymnasium- en hbs-leerlingen, dus elitair). In de 19e eeuw volgden nog *IJsclub Winschoten* in 1886, voetbalvereniging *WVV* in 1897, en paardensportvereniging *Noord-Nederlandse Hippique Vereniging* in 1899. Vanuit *De Harmonie* heeft zich ook een biljartclub ontwikkeld waarvan ik het stichtingsjaar echter niet heb achterhaald.

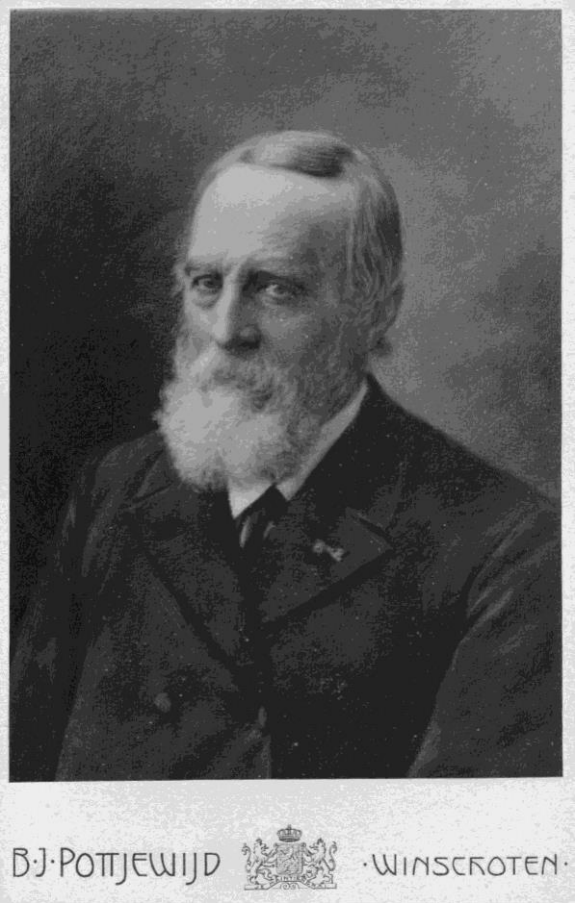

Onze vereniging is opgericht op initiatief van met name Theunes Haakma Tresling, die vanaf 1860 in Winschoten werkzaam was als huisarts; hij was bevoegd voor de inwendige geneeskunde en de verloskunde – de uitwendige geneeskunde werd in Winschoten beoefend door de *chirurgijn* Rinsema. Theunes Haakma Tresling was wat wij nu een *workaholic* zouden noemen (op zijn grafsteen staat "Hij werkte zoo lang het dag was"), maar ook wat wij een *netwerker* zouden noemen. In het verlengde van zijn beroepsuitoefening als huisarts deed hij veel medisch onderzoek en publiceerde hij daarover (onder meer over de toen nog vreselijke epidemieën van mazelen en cholera), was hij actief in de lokale politiek (waar hij zich vooral voor

algemene hygiëne inzette), deed hij veel aan gezondheidsvoorlichting en algemene culturele vorming, hij was medisch bestuurder (jarenlang bestuurder van de Afdeling Oldambt van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, en enkele jaren landelijk voorzitter daarvan), en hij schaakte. Als schaker was hij bovendien ook nog schaakorganisator en schaak-publicist. Het initiatief tot oprichting van onze club nam hij samen met M.L. Dikema, de rector van het Winschoter gymnasium.

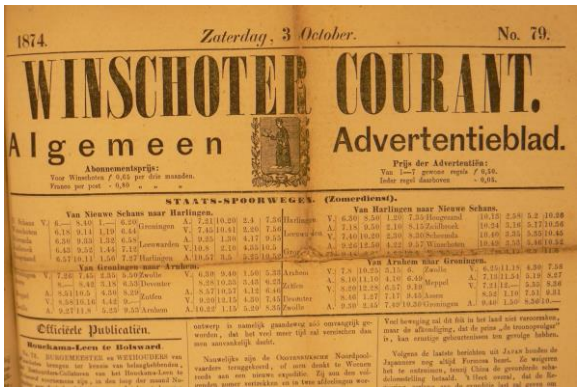

1874. Zaterdag, 3 October. No. 79.

WINSCHOTER COURANT.

Algemeen Advertentieblad.

Abonnementsprijs: Voor Winschoten f 0,65 per drie maanden. Franco per post - 0,80 „ „ „

Prijs der Advertentiën: Van 1—7 gewone regels f 0,50. Iedere regel daarboven - 0,06.

STAATS-SPOORWEGEN. (Zomerdienst).

Van Nieuwe Schans naar Harlingen.

Nieuwe Schans	V.	6.—	8.40	1.—	6.35	Groningen	A.	7.21	10.20	5.4	7.50	Harlingen	V.
Winschoten		6.18	9.14	1.19	6.54		V.	7.45	10.41	5.20	7.56	Leeuwarden	A.
Veendam		6.36	9.33	1.32	6.56	Leeuwarden	A.	9.25	1.38	8.17	9.45		V.
Stadskanaal		6.42	9.55	1.44	7.19		V.	10.8	2.16	8.55	10.3		A.
Groningen		6.57	10.11	1.56	7.37	Harlingen	A.	10.57	3.5	9.35	10.50		

Van Harlingen naar Nieuwe Schans.

Harlingen	V.	6.30	8.50	1.20	7.35	Hoogezand		10.15	2.48	5.2	10.26		
Leeuwarden	A.	7.18	9.50	2.10	8.12	Zuidbroek		10.24	2.56	5.17	10.36		
	V.	7.40	10.20	2.30	8.30	Schoonlo		10.46	3.35	5.55	10.45		
	A.	9.26	12.50	4.22	9.57	Winschoten		10.49	3.38	5.58	10.54		
						Nieuwe Schans							

Van Groningen naar Arnhem.

Groningen	V.	7.26	7.45	3.35	9.50	Zwolle	V.	6.58	9.46	1.50	5.35	Arnhem	V.
		8.—	8.42	3.18	6.53	Deventer		8.38	10.35	3.43	6.37		A.
Zwolle	A.	8.51	10.5	4.30	8.20	Zutfen	A.	8.57	10.57	4.12	6.46	Zutfen	V.
	V.	8.58	10.16	4.42	9.—		V.	9.20	12.12	4.30	7.45	Deventer	A.
Arnhem	A.	9.37	11.3	5.39	9.53	Arnhem	A.	10.27	1.12	5.20	8.35	Zwolle	A.

Van Arnhem naar Groningen.

Arnhem	V.	7.8	10.25	3.15	6.	Zwolle	V.	8.35	11.18	4.30	7.58		
	A.	8.10	11.16	4.16	6.56	Meppel	A.	7.13	11.54	5.18	8.27		
Zutfen	V.	8.20	12.28	6.57	9.18		V.	7.31	12.—	5.33	8.36		
	A.	8.16	1.27	7.17	9.45	Assen		8.52	1.19	7.51	9.31		
Deventer	A.	8.30	2.45	7.37	10.20	Groningen	A.	9.40	1.50	8.50	10.—		

Officiëele Publicatiën.

Roeskamp-Leen te Bolward.

Nieuwe Schans naar Harlingen.

Van Harlingen naar Nieuwe Schans.

Van Groningen naar Arnhem.

Van Arnhem naar Groningen.

Die oprichting vond plaats op een zondag. In de nog jonge *Winschoter Courant* (die verscheen sinds 1870) werd van die oprichting geen melding gemaakt. Aannemelijk is dat met 'oprichting' een bijeenkomst wordt bedoeld van enkele schakende burgers die het besluit namen zich als schakers te verenigen; die zondagavond zal geen notariële stichtingsakte zijn gepasseerd.

Tresling en Dikema waren ook de twee eerste bestuursleden (resp. voorzitter en secretaris) van de club, die aanvankelijk nog geen naam had. Na een jaar, in september 1875, besloten de Winschoter schakers tot naamgeving. Hoe dat ging, wordt duidelijk gemaakt in een tweetal brieven. De eerste brief is van secretaris Dikema die zich als volgt richtte tot de in Arnhem woonachtige Antonius van der Linde:

> Winschoten, 28 september 1875
>
> Aan Antonius van der Linde:
>
> WelEdel Zeer Geleerde Heer!
>
> Op hare vergadering van 25 Sept. 1875 heeft de Winschoter schaakklub met algemeene stemmen besloten, u het eerelidmaatschap aantebieden van gemelde vereeniging en tevens zich tot u te wenden met het vriendelijk verzoek, om aan hare tot dusver nog niet gedoopte klub uwen naam op haren verderen levensweg te willen medegeven. Zij belooft u dan ook ten stelligste, dat ze haar uiterste pogingen zal in 't werk stellen, om te zorgen dat de vlag de lading niet behoeft te dekken.
> De redenen die haar tot dit besluit gebracht hebben, zijn hoofdzakelijk de volgende: Niet langer als heiden willende leven, zag zij uit naar een geschikten naam, en al dadelijk viel haar 't oog op uwen naam, als die van den schaakhistoricus κατ' εξοχην [=*bij uitnemendheid*], en van een schaakmeester wiens naam in Europa een goeden

klank heeft. En bovendien kwam het haar voor, beneden alle kritiek te zijn, om, wanneer ons klein landje zulk een meester op het schaakbord opleverde, haar toevlucht te gaan zoeken in het buitenland.
U zult ons schaakgenootschap ten zeerste verplichten met het eerelidmaatschap aantenemen en het peterschap te willen aanvaarden.

Namens de leden der Schaakklub zonder naam te Winschoten,

M.L. Dikema, sekretaris

Hierop kwam het volgende antwoord:

Arnhem, 1 oktober 1875

Mijne Heeren, leden der Schaakklub te Winschoten!

Ik aanvaard met groote ingenomenheid het eerelidmaatschap en het peterschap uwer vereeniging, die mij den 28sten september uit uwen naam in een schrijven van uwen sekretaris zijn aangeboden, en zend u hierbij mijn apostolischen schaakzegen. Naar oud en goed gebruik mag een peter niet verschijnen met leege handen. Daarom heb ik het genoegen u één der twaalf buitengewone exemplaren van mijn geschiedwerk en eenige dubbelen mijner schaakboekerij aantebieden. Van laatstgenoemden volgen er later noch eenige.
Tot het bestuur van verenigingen, gewijd aan de beoefening van het spel des geestes, zooals ze mij voor den geest staan, behoort ook een bibliothekaris. Kennis is macht op elk gebied! Een kerk met onwetende priesters, een volk zonder bloeiende hoogescholen, schaakliefde zonder litteratuur, – ze hebben geen van allen bestand. Laat ten opzichte van het laatste een frissche richting uitgaan van Winschoten, zooals ook in den vrijheidsoorlog de viktorie begon van Alkmaar!
Ex oriente lux [=*Het licht komt uit het Oosten*], maar uit het Noorden de kracht! Kwijnende volken schaken niet, maar wel zij, die een krachtig nacionaal leven ontwikkelen. Als Nederland zedelijk niet bloeit, laat het althands onze schuld niet zijn!
Met hoogachting en vriendelijke groeten,

Antonius van der Linde

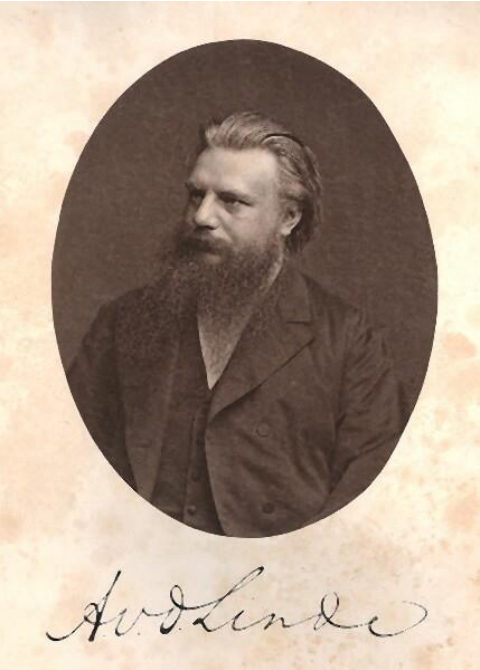

Antonius van der Linde was een prominente Nederlandse schaker, maar een nog veel prominenter schaakhistoricus. Hij had in 1874 het nog steeds gezaghebbende *Geschichte und Litteratur des Schachspiels* gepubliceerd, een destijds baanbrekend overzicht van alles wat er over de geschiedenis van het schaakspel te vinden valt. Daarmee had hij de reputatie gevestigd van 'schaakhistoricus bij uitnemendheid'. De club koos dus met een licht vaderlands chauvinisme voor een prominente Nederlandse schaker, liever dan te kiezen voor een buitenlandse grootheid als de Engelsman *Staunton* of de Fransman *Philidor*. (Ik noem niet toevallig deze twee, want Schaakclub *Philidor* was in 1847 opgericht in Leeuwarden, en *Staunton* in 1871 in Groningen.)
Bovendien zette Van der Linde zich, zoals uit zijn antwoord bleek, in voor de verheffing van het Nederlandse schaak. Hij verwachtte van de Winschoter club een impuls daarvoor. – Meer informatie over Antonius van der Linde is te vinden op https://nl.wikipedia.org/wiki/Antonius_van_der_Linde.

Gespeeld in de Winschoter schaakclub, febr. 1875

dr. Theunes Haakma Tresling – Levi Benima
1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 e5 5.Pf3 Lc5 6.Lc4 Pf6 7.0–0 0–0 8.Lg5 d6 9.Pc3 Le6 10.Pd5 Lxd5 11.exd5 Pd4 12.c3 Pxf3+ 13.Dxf3 h6 14.Lxf6 Dxf6 15.Dxf6 gxf6 16.Ld3 Tae8 17.Tae1 Kh8 18.Kh1 Tg8 19.f4 Tg7 20.fxe5 fxe5 21.Tf6 a5 22.Txh6+ Kg8 23.Tf6 Kf8 24.g3 Ke7 25.Tf3 f6 26.Kg2 Th8 27.h3 Th6 28.g4 Th8 29.Kg3 Ta8 30.a3 Lb6 31.a4 Th8 32.h4 Th6 [*Daar waren we in n° 27 óok al: die toren is een losbandige tempiverkwister.*] 33.Lf5 Th8 34.Te4 Lg1 35.b4 axb4 36.cxb4 Ta8 37.Tc4 [*Hier werd de partij 3 weken verdaagd, maar bij de hervatting streek Zwart de vlag. Met recht, want zijn spel is reddeloos: de vleugelpionnen van Wit zijn door het totaal verlamde centrum niet tegentehouden. De kiem der ongesteldheid, door gebrek aan*

En die impuls kwam er ook. Uiteraard werd er op de club geschaakt. De allereerste partij die bewaard is gebleven is die tussen Theunes Haakma Tresling en Levi Benima. Deze partij werd gepubliceerd door Anton van der Linden in zijn tijdschrift *Schaakwerld*. Als u de eerste zetten ziet zult u zien dat de opening een Siciliaanse *Kalashnikov* is, hoewel beide spelers dat toen niet konden weten. Haakma Tresling wint deze partij, ze waren dus aan elkaar gewaagd.
Benima was buiten de club de actiefste en succesvolste schaker die aan veel toernooien deelnam, en jarenlang tot de Nederlandse top behoorde. Hij verdiende de kost als kleine handelaar of marskramer, en zijn aanwezigheid maakt duidelijk dat de club van meet af aan niet strikt elitair was, hoewel er in deze tijd wel ballotage werd uitgeoefend. Haakma Tresling was te druk om actief

doortastende tegenaanvallen verergerd, zie ik als schaakdokter inderdaad in 4. ... e7-e5. Maar dokters hebben al heel wat op hun geweten.]
[Het cursieve commentaar is van Anton van der Linde, uit zijn tijdschrift *Schaakwerld*.]

toernooischaker te zijn (hoewel hij daar sterk genoeg voor was), maar zijn organisatielust leidde ertoe dat hij het initiatief nam tot oprichting in 1876 van *Het Provinciaal Groninger Schaakbond*, voorloper van de huidige NOSBO, en destijds tegenhanger van de *Nederlandsche Schaakbond* die vrijwel uitsluitend Haags/Amsterdams was. Die Groninger bond floreerde aanvankelijk zelfs beter dan de Nederlandse.

De club kwam de eerste decennia bijeen in *De Harmonie*. Daar werd op de wekelijkse schaakavond onderling geschaakt, maar ook nam de club...

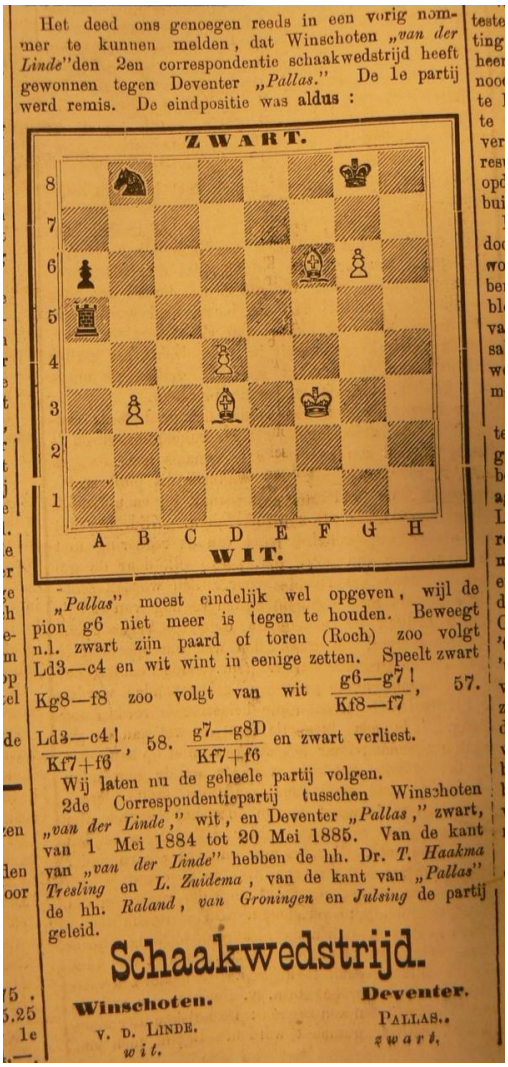

Het deed ons genoegen reeds in een vorig nommer te kunnen melden, dat Winschoten *„van der Linde"* den 2en correspondentie schaakwedstrijd heeft gewonnen tegen Deventer *„Pallas."* De 1e partij werd remis. De eindpositie was aldus :

ZWART.

WIT.

„Pallas" moest eindelijk wel opgeven, wijl de pion g6 niet meer is tegen te houden. Beweegt n.l. zwart zijn paard of toren (Roch) zoo volgt Ld3—c4 en wit wint in eenige zetten. Speelt zwart Kg8—f8 zoo volgt van wit $\frac{g6—g7!}{Kf8—f7}$, 57. $\frac{Ld3—c4!}{Kf7+f6}$, 58. $\frac{g7—g8D}{Kf7+f6}$ en zwart verliest.

Wij laten nu de geheele partij volgen.

2de Correspondentiepartij tusschen Winschoten *„van der Linde,"* wit, en Deventer *„Pallas,"* zwart, van 1 Mei 1884 tot 20 Mei 1885. Van de kant van *„van der Linde"* hebben de hh. Dr. *T. Haakma Tresling* en *L. Zuidema*, van de kant van *„Pallas"* de hh. *Raland*, *van Groningen* en *Julsing* de partij geleid.

Schaakwedstrijd.

Winschoten. V. D. LINDE. *wit.*

Deventer. PALLAS. *zwart.*

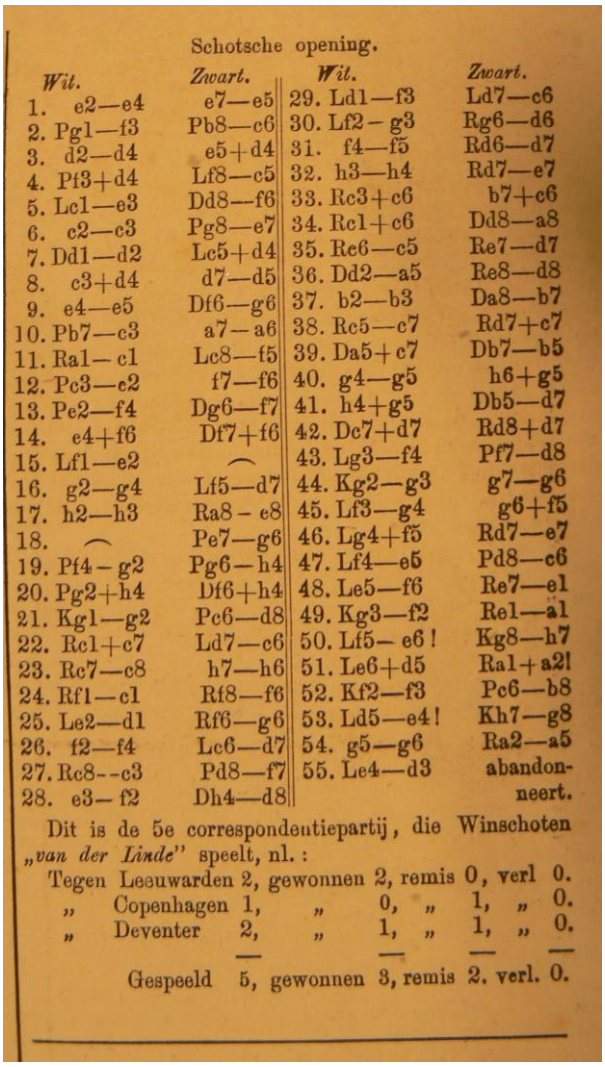

Schotsche opening.

Wit.	*Zwart.*	*Wit.*	*Zwart.*
1. e2—e4	e7—e5	29. Ld1—f3	Ld7—c6
2. Pg1—f3	Pb8—c6	30. Lf2—g3	Rg6—d6
3. d2—d4	e5+d4	31. f4—f5	Rd6—d7
4. Pf3+d4	Lf8—c5	32. h3—h4	Rd7—e7
5. Lc1—e3	Dd8—f6	33. Rc3+c6	b7+c6
6. c2—c3	Pg8—e7	34. Rc1+c6	Dd8—a8
7. Dd1—d2	Lc5+d4	35. Rc6—c5	Re7—d7
8. c3+d4	d7—d5	36. Dd2—a5	Re8—d8
9. e4—e5	Df6—g6	37. b2—b3	Da8—b7
10. Pb7—c3	a7—a6	38. Rc5—c7	Rd7+c7
11. Ra1—c1	Lc8—f5	39. Da5+c7	Db7—b5
12. Pc3—e2	f7—f6	40. g4—g5	h6+g5
13. Pe2—f4	Dg6—f7	41. h4+g5	Db5—d7
14. e4+f6	Df7+f6	42. Dc7+d7	Rd8+d7
15. Lf1—e2	⌒	43. Lg3—f4	Pf7—d8
16. g2—g4	Lf5—d7	44. Kg2—g3	g7—g6
17. h2—h3	Ra8—e8	45. Lf3—g4	g6+f5
18. ⌒	Pe7—g6	46. Lg4+f5	Rd7—e7
19. Pf4—g2	Pg6—h4	47. Lf4—e5	Pd8—c6
20. Pg2+h4	Df6+h4	48. Le5—f6	Re7—e1
21. Kg1—g2	Pc6—d8	49. Kg3—f2	Re1—a1
22. Rc1+c7	Ld7—c6	50. Lf5—e6!	Kg8—h7
23. Rc7—c8	h7—h6	51. Le6+d5	Ra1+a2!
24. Rf1—c1	Rf8—f6	52. Kf2—f3	Pc6—b8
25. Le2—d1	Rf6—g6	53. Ld5—e4!	Kh7—g8
26. f2—f4	Lc6—d7	54. g5—g6	Ra2—a5
27. Rc8—c3	Pd8—f7	55. Le4—d3	abandon-
28. e3—f2	Dh4—d8		neert.

Dit is de 5e correspondentiepartij, die Winschoten *„van der Linde"* speelt, nl. :

Tegen	Leeuwarden	2,	gewonnen	2,	remis	0,	verl 0.
„	Copenhagen	1,	„	0,	„	1,	„ 0.
„	Deventer	2,	„	1,	„	1,	„ 0.
	Gespeeld	5,	gewonnen	3,	remis	2.	verl. 0.

...het initiatief om per briefkaart correspondentieschaak te spelen tegen andere clubs; de sterkste spelers van de ene club consulteerden elkaar om een beslissing te nemen over de volgende zet, die dan per briefkaart naar de andere club werd verstuurd. (Door de aanleg van het spoorwegennet was post in deze periode aanzienlijk sneller en goedkoper geworden: een stimulans voor schaken-op-afstand.) *Van der Linde* was hierin succesvol, zoals u uit bijgaand krantenbericht kunt zien. *Philidor Leeuwarden* werd 2x verslagen; twee keer 'remis' tegen *Kopenhagen* en *Pallas Deventer*, terwijl op deze laatste club ook een overwinning wordt geboekt.

Op deze foto ziet u de deelnemers aan het jaarlijkse toernooi van de *Nederlandsche Schaakbond* uit 1887; onder hen de twee meest prominente spelers die *Van der Linde* heeft gekend, Levi Benima (50 jr) en Joan Diderik Tresling (18 jr), de zoon van Theunes Haakma.
Op dit toernooi werd de piepjonge Tresling meteen tweede, achter Van Foreest. Benima had dit toernooi, het officieuze Nederlandse kampioenschap, in 1881 en 1883, gewonnen; Tresling zou het in 1898 winnen (zie http://en.wikipedia.org/wiki/Dutch_Chess_Championship). *Van der Linde* heeft eind negentiende eeuw dus drie keer een Nederlandse kampioen in haar gelederen geteld. Over Benima is meer te vinden op https://en.wikipedia.org/wiki/Levi_Benima.

Tussen beide genoemde spelers vond in 1896 ook de volgende partij plaats, die een opmerkelijk en uniek karakter heeft. Het is namelijk de eerste gedocumenteerde partij uit de schaakgeschiedenis waarin 5 dames op het bord verschijnen: het linkerdiagram verandert in 2 zetten in het rechterdiagram (de partij valt na te spelen op http://www.chessgames.com/perl/chesslike.pl?gid=1667654).

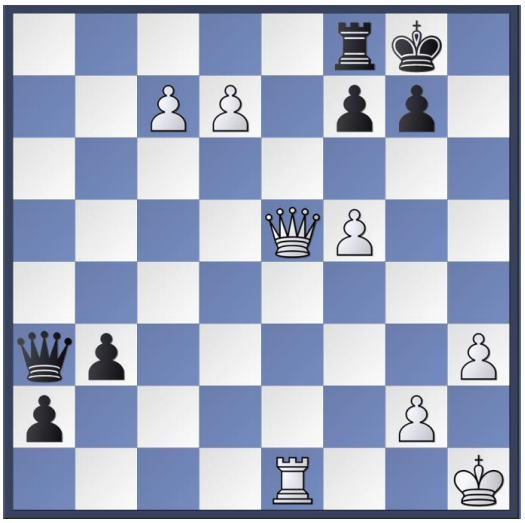

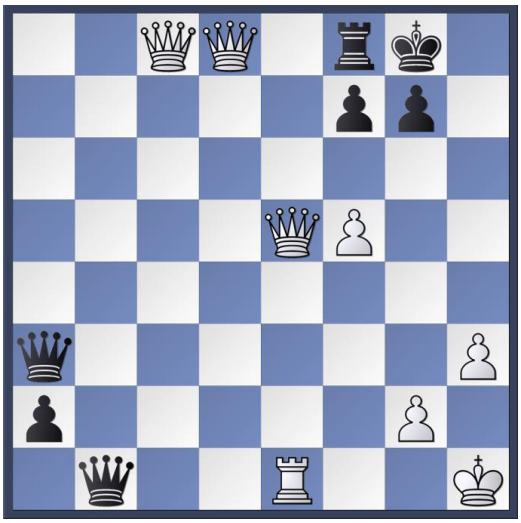

Joan Diderik Tresling - Levi Benima, Winschoten 1896

Een tijdlang heeft men gemeend dat zo'n positie voor het eerst voorkwam in een partij uit 1915 van Alexander Aljechin tegen Grigoriev. Aljechin voert die partij op in zijn

Beste schaakpartijen 1908-1923, maar later is aangetoond (zie nummer 292 op http://timkr.home.xs4all.nl/chess2/diary15txt.htm) dat die partij een briljant verzinsel van Aljechin zelf is geweest. De *Van der Linde*-partij is zowel *eerder* als *échter*.

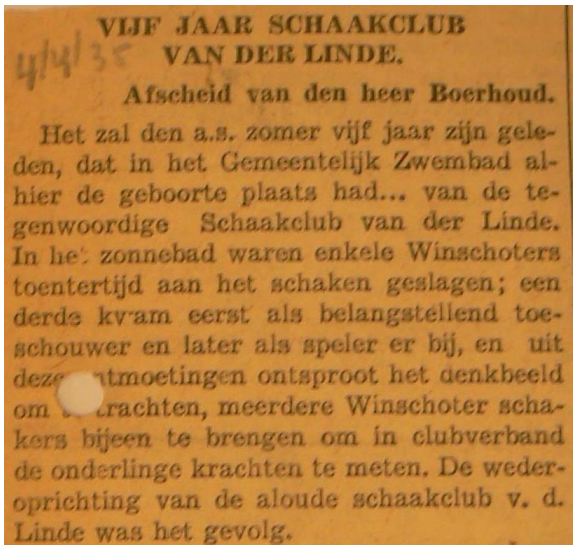

VIJF JAAR SCHAAKCLUB VAN DER LINDE.

Afscheid van den heer Boerhoud.

Het zal den a.s. zomer vijf jaar zijn geleden, dat in het Gemeentelijk Zwembad alhier de geboorte plaats had... van de tegenwoordige Schaakclub van der Linde. In het zonnebad waren enkele Winschoters toentertijd aan het schaken geslagen; een derde kwam eerst als belangstellend toeschouwer en later als speler er bij, en uit deze ontmoetingen ontsproot het denkbeeld om krachten, meerdere Winschoter schakers bijeen te brengen om in clubverband de onderlinge krachten te meten. De wederoprichting van de aloude schaakclub v. d. Linde was het gevolg.

Na 1907, na het overlijden van Haakma Tresling, is het twee decennia stil. In 1929 wordt de club heropgericht, en wel in het zwembad. De club nam normaal deel aan het Noordelijke schaakleven, door te participeren in de competitieactiviteiten van de in 1929 eveneens heropgerichte NOSBO.

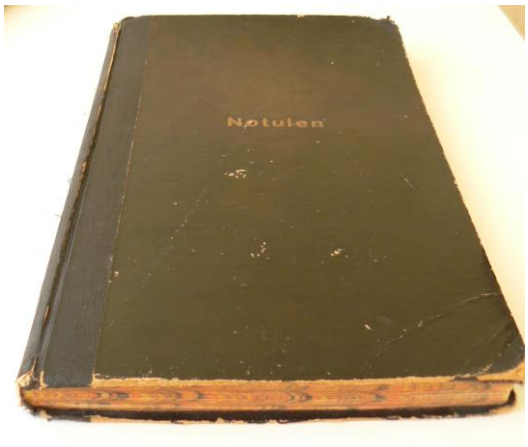

Pas vanaf 1948 heeft de club een enigszins volledig eigen archief. Dit is het eerste en fraaiste stuk daaruit, het Notulenboek met de jaarverslagen van 1948 tot 1974. Door de handgeschreven pagina's van dat notulenboek bladeren is een enigszins nostalgische reis.

Na de negentiende eeuw is er voor het eerst een aansprekend succes in de twintigste eeuw, als in 1952 twee teams van *Van der Linde* NOSBO-kampioen worden: dit is het eerste team, van wie met name links onder Muntinga, en Hendrik Kiewiet even genoemd moeten worden. Muntinga behoorde tot de heroprichters van de club in 1929, en was jarenlang voorzitter. Kiewiet was meer dan 40 jaar wedstrijdleider van de club.

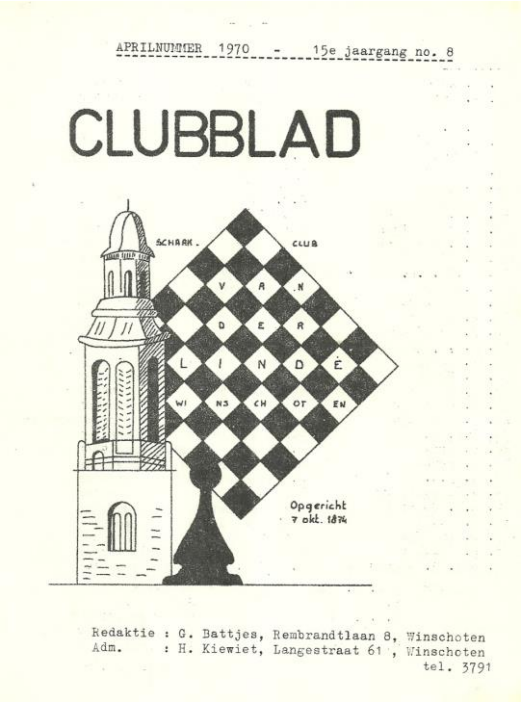

APRILNUMMER 1970 - 15e jaargang no. 8

CLUBBLAD

SCHAAK. CLUB VAN DER LINDE WINSCHOTEN

Opgericht 7 okt. 1874

Redaktie : G. Battjes, Rembrandtlaan 8, Winschoten
Adm. : H. Kiewiet, Langestraat 61 , Winschoten
tel. 3791

De club had een clubblad. In de eerste jaren werd dat gestencild. U ziet hoe onhandig fraai de Winschoter stadstoren *Olle Witte* met het schaakbord tot een soort logo verweven is. Het latere clubblad (vanaf de jaren'80) werd *Schaakwerld* gedoopt, in navolging van (en ter ere van) Antonius van der Linde die in 1874 een tijdschrift met die naam had geredigeerd.

2 vrijdag 4 oktober 1974

Jan Hein Donner 17 oktober in de Klinker

v.d. Linde viert eeuw schaak met simultaan-seance

(Van een medewerker)

Honderd(!) jaar geleden werd in Winschoten, op initiatief van dr. Haakma Treling aldaar, een schaakclub opgericht. Momenteel is deze club een van de drie of vier oudste schaakclubs in ons land!

Een jaar na de oprichting, in 1875, besloot men, aan dr. Van der Linde, een Nederlandse professor aan één der Duitse universiteiten, te verzoeken ermee akkoord te gaan dat de club zijn naam zou mogen dragen. Prof. v.d. Linde was nl. een bekende schaakhistoricus, die als eerste „een hecht wetenschappelijk fundament legde voor de studie van de schaakgeschiedenis", waarover hij tientallen boekwerken samenstelde. De professor vond dit peterschap blijkbaar leuk en schonk de jonge vereniging een exemplaar van al zijn boeken de club destijds. Correspondentiepartijen werden gewonnen tegen Deventer en Leeuwarden; tegen Staunton (Groningen) en Kopenhagen werd het remise. Twee leden van de club haalden in de „hoofdwedstrijden" van de Nederlandse schaakbond een eerste prijs: L. Benima en dr. Tesling. Laatstgenoemde won in 1897 een speciaalprijs nadat hij, met succes, tegen één der landelijke „groten", dr. Kolsté, een „mat in drie zetten" had aangekondigd! Benima speelde eens remise, tegen de geduchte jhr. v. Foreest..

HEROPRICHTING

De club verkeerde na het overlijden van dr. Tresling in 1907 geruime tijd in slaaptoestand, maar werd in december 1929 tot nieuw leven gewekt na een advertentie in de Winschoter bladen, geplaatst op initiatief van o.a. de heren J.A. Boerhout (banketbakker), I. In 1948 telde „v.d. Linde" een zeventigtal leden.
Men speelde meerdere jaren met vier teams in de competitie van de Noordelijke Schaakbond, waarin (1952) - het eerste team zelfs kampioen van de hoogste klasse werd. Grote activiteit: Jaren achtereen organiseerde de club een „Hemelvaartsdagtoernooi", steeds met tientallen deelnemers uit heel Oost-Groningen en verder weg. Massakampen hadden plaats tussen Winschoters en schakers uit de omliggende gemeenten. Bewogenheid en medeleven toonde de club, toen in 1940, op een verzoek uit de ledenkring, met succes stappen werden ondernomen om het stoffelijk overschot van het in de eerste oorlogsdagen gesneuvelde clublid marinier B. Wesseling in Winschoten de laatste rustplaats te geven. Na de watersnood in 1952 was het „V.d. Linde" dat zorgde dat de schaakklok-

JAN HEIN DONNER

.....naar Winschoten.....

pioen won vrijwel alle partijen, maakte vier remise en verloor slechts één: tegen de heer Luttjeboer uit Scheemda, die nog altijd een actief clublid is. Andere door „v.d. Linde" in de loop der jaren georganiseerde simultaanseances waren die tegen de Rus Salo Flohr en tegen Hönlinger, een Duitse simultaanspeler, die naam had gemaakt door in Hannover eens tegen... 213 tegenstanders tegelijk uit te komen!

exemplaar van al zijn boeken de club hing zijn portret-in-lijst aan de wand van het speellokaal in gebouw „de Harmonie", Bosplein, dat toentertijd een hotel was.

HISTORIE

Sterke schakers telde Winschoten J.A. Boerhout (banketbakker), I. Koopmans (onderwijzer Ulo-school), dr. N.J. L. Jansonius (oogarts), R. Muntinga (landbouwer, Finsterwolde) en W.L. Behrens (uurwerkmaker). Snel steeg het aantal leden; tijdens wereldoorlog II in nog sneller tempo doordat er weinig andere verstrooiingsmogelijkheid waren).

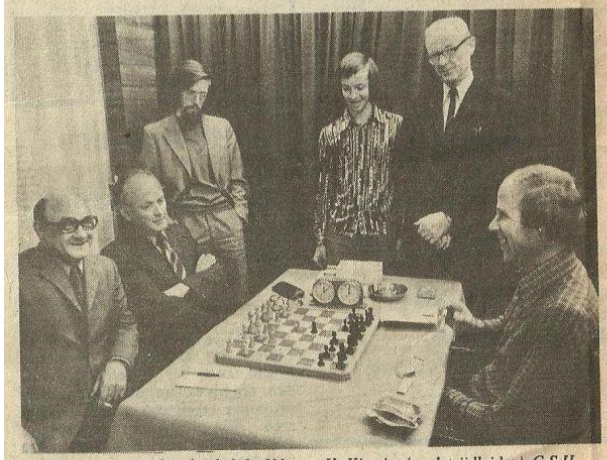

Het bestuur van de schaakclub. V.l.n.r.: H. Kiewiet (wedstrijdleider), G.S.H. Lutjeboer (penningmeester), D.H. Algera (clubkampioen), R. Baas (lid van het bestuur), T. Elema (secretaris) en G. Zwaagstra (voorzitter).

Linde" dat zorgde dat de schaakkloken van de zusterclub Zierikzee werden hersteld.

„Van der Linde" werd ook initiatiefneemster van wat tot op heden de „Noordelijke Schaakbond" is, de aaneensluiting van clubs in de drie noordelijke provincies. In 1876 schreef een (onbekend gebleven) persoon in de Provinciale Groninger Courant een ingezonden stuk om tot deze aaneensluiting te komen. „V.d. Linde" publiceerde daarop een oproep voor een bijeenkomst, die op 9 juli van dat jaar plaats vond in Slochteren. De hier opgezette plannen leidden in oktober in Groningen tot de oprichting van de Provinciaal Groningsche Schaakbond waaruit in 1880 de „Noordelijke Schaakbond" ontstond.

CLUBLIEFDE

Een bijzondere plaats neemt in de club één der oudste leden in: de heer H. Kiewiet uit Winschoten. Veertig jaar geleden trad hij als lid toe en bleef sindsdien niet alleen onafgebroken het schaken in clubverband trouw, maar vervulde praktisch al die jaren tevens de functie van competitieleider.

SIMULTAAN

In 1949 gaf prof. dr. Euwe in clubhotel „Savoy" in de Torenstraat (nu GAK-kantoor) voor de tweede maal een simultaan-seance, tegen 40 Oostgroningers. De oud-wereldkam-

En nu, in 1974 organiseert de honderd-jarige club opnieuw een simultaan-seance. Schakers uit Winschoten en omgeving (waarbij vooral ook niet-leden van schaakclubs welkom zijn) kunnen hun krachten meten met twee Nederlandse topspelers: internationaal grootmeester Jan Hein Donner en „simultaan meester" Berry Withuis (redacteur van de wekelijkse schaakrubriek in Deze Krant). Donderdagavond 17 oktober om half acht in de foyer van „De Klinker". Opgave bij H. Kiewiet, Langestraat 61, tel. 3791.

De club vierde in 1974 het 100-jarig jubileum, in het toen pas geopend Winschoter cultuurcentrum *De Klinker*. U ziet welke aandacht de lokale krant hieraan besteedde.

Rond 1980 zette de club een succesvol jeugdbeleid in, hetgeen na een aantal jaren tot grote individuele én teamsuccessen leidde. Hier ziet u het *Van der Linde*-team dat jeugdkampioen van Nederland werd in 1989; dat team werd Winschoter sportteam van het jaar, en deze foto is van de huldigingsbijeenkomst in *De Klinker*, voorjaar 1990. Op de foto ziet u v.l.n.r.: Henk Angerman, Koos IJzer, Peter Hulshof, Bert IJzer, en Herbert Eppinga.

Winschoten kiest sportvrouw, -man en -ploeg

Van onze sportredactie

■ WINSCHOTEN – In de Winschoter sporthal werden gisteravond atlete Monique van Wijk (Aquilo), tennisser Hans Erik Zwaagstra (Sla Raak) en de herenturnploeg van gymclub Hera gekozen tot sportvrouw, -man en ploeg van het jaar '87. De verkiezing besloot of feestelijke wijze de drie dagen durende meerkamp, waaraan door 22 sportteams werd deelgenomen.

Naast de sportverkiezing kreeg BRC-volleyballer John Middel de aanmoedigingsprijs, terwijl schaakprofessor Jozef Krawczyk als meest verdienstelijke bestuurder met de legpenning van de Winschoter Sport Federatie werd verrast. WSF-voorzitter Piet Heijenga reikte de gelukkige sporters de bijbehorende prijzen uit.

Het sportprogramma werd gepresenteerd door Wiebe Klijnstra, zanger Herman Lambeck zorgde voor de vocale omlijsting.

▲ De winnende sportploeg links, rechts de twee vaders die hun zoon en dochter bij de uitreiking vertegenwoordigden.

In diezelfde periode ontving jeugdleider Jo Krawczyk, die jarenlang de drijvende kracht van dit succesvolle jeugdbeleid is geweest, de legpenning van de Winschoter Sportfederatie voor meest succesvolle sportbestuurder. In deze foto die uit het clubarchief gescand is (u ziet de vergeelde plakbandjes) kijkt Krawczyk met terechte tevredenheid. Tegelijk ziet u dat de toenmalige secretaris voor het nageslacht duidelijk heeft willen maken wie Jo Krawczyk is door met balpen een duidelijk kruis op zijn borst te zetten.

De club heeft een traditie in toernooiorganisatie. Met name in de jaren '40 en '50 was er jaarlijks een Hemelvaarttoernooi waar veel Oost-Groninger schakers aan deelnamen. Die traditie werd zelfs begonnen in de Tweede Wereldoorlog: de Winschoter schakers waren langzamerhand van het schaakleven afgesneden, en probeerden door dit toernooi schakers uit de omtrek voor 2 dagen naar Winschoten te trekken. De formule was indeling in viertallen, één partij op de woensdagavond, en twee op de donderdag van Hemelvaart. In de eregroep speelden de regionale cracks om de eer. In 1992 werd die traditie nog éénmaal opgepikt, nu in een volledig 7-rondig weekendtoernooi.

Van der Linde eindigt in stijl

De Winschoter schaakclub Van der Linde was eerder al –met overmacht - kampioen van de promotieklasse geworden. Vrijdag moest het echter nog de laatste wedstrijd van het seizoen worden gespeeld. In eigen huis versloegen de Winschoters het op een voorlaatste plaats geëindigde Lewenborg uit Groningen (5,5 – 2,5). De Winschoter schakers komen volgend jaar uit in de landelijke KNSB. Daarvoor hebben zich al twee versterkingen en een reserve aangemeld. De 'Roos in de Regio' begint ook schaakgebied naam te maken.
© Richard Riemeijer.

Eind jaren '90 kwamen een aantal van de succesvolle jeugdspelers uit de jaren '80 bij elkaar in één extern team. Dat werd met overmacht (niet één matchpunt verlies, en een straatlengte bordpunten voorsprong op de rest) kampioen in de Promotieklasse, om vervolgens drie jaar lang in de landelijke KNSB-competitie te spelen. Dit team was het sterkste *Van der Linde*-team na 120 jaar.

De club is inmiddels een normaal functionerende sportclub, qua grootte en speelkracht passend bij Winschoten. Ondanks dat schakers gewoon zijn zich op een tafel met een bord van 40x40 cm te concentreren, laten we ons ook aan het Winschoter publiek zien om het publiek tot schaken te bewegen, hier op de *Dag van het Park*, naast de ballonvaarders die echter nooit zo'n geestelijke hoogte bereiken als de beoefenaars van het schaken. De in nadenken verzonken schaker op de onderste foto is daarvan wel het beste bewijs.

En dat leeftijd er niet veel toe doet ziet u hier: ook een 140 jaar oude club weet vele jeugdspelertjes te trekken die onder toeziend oog van verschillende grijsaards zich wijden aan 'de beoefening van het spel des geestes' zoals Anton van der Linde het 140 jaar geleden uitdrukte. (Hoewel de wens zo'n glimmende beker te bemachtigen uiteraard ook een rol speelt.)

En de liefde voor dit spel des geestes blijft de inmiddels bijna anderhalve eeuw oude vereniging springlevend houden.

Dit alles, en nog veel meer, valt te lezen in deze '*autobiografie' van de vereniging*. Het jubileumboek 'Uit het noorden de kracht!' van SC *Van der Linde* kan worden besteld door overmaking van EUR 15 op rekening NL68 ABNA 0485 2497 90 t.n.v. Schaakclub *Van der Linde*, Winschoten, onder vermelding van 'Jubileumboek 140' en opgave van naam en adres.